

6. OKTOBER 2023

DOK. NR. 16/00219-8

REF. MHEL

VEDTÆGT

I medfør af § 4, stk. 3, i lov nr. 553 af 18. juni 2012 om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, som ændret ved lov nr. 656 af 12. juni 2013, i det følgende kaldet "loven", fastsættes:

Kapitel 1

Organisation og formål m.v.

Institutionens navn, binavn og hjemsted

§ 1. Institutionens navn er "Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution" i det følgende kaldet "institutionen" (på engelsk "The Institute for Human Rights – Denmark's National Human Rights Institution" og på fransk "L'Institut des Droits de l'Homme – l'Institution Nationale des Droits de l'Homme du Danemark").

Stk. 2. Institutionens binavn er "Institut for Menneskerettigheder", der forkortes "IMR" (på engelsk "The Danish Institute for Human Rights", forkortet "DIHR", og på fransk "L'Institut Danois des Droits de l'Homme, forkortet "IDDH").

§ 2. Institutionen har hjemsted i København.

Retlig status m.v.

§ 3. Institutionen er etableret med henblik på at sikre efterlevelsen af FN's Paris-principper for uafhængige, nationale menneskerettighedsinstitutioner og skal til stadighed leve op til kravene i Paris-principperne.

§ 4. Institutionen er en uafhængig selvejende institution inden for den offentlige forvaltning. Institutionen er omfattet af den lovgivning, der gælder for den offentlige forvaltning, herunder f.eks. forvaltningsloven, offentlighedsloven, lov om Folketingets Ombudsmand, lov om statens regnskabsvæsen m.v., lov om statens byggevirksomhed m.v. og lov om ligestilling af kvinder og mænd.

Stk. 2. Institutionen skal i sit virke udøve god forvaltningsskik, ansvarlighed og åbenhed med henblik på at fremstå som en troværdig, national menneskerettighedsinstitution med gennemslagskraft.

Formål og ansvarsområder

§ 5. Institutionen skal fremme og beskytte menneskerettighederne i fredstid og under væbnede konflikter, navnlig ved at

- 1) varetage overvågning af og rapportering om menneskerettighedssituationen i Danmark,
- 2) udføre analyse af og forskning på menneskerettighedsområdet,
- 3) rådgive Folketinget, regeringen, andre offentlige myndigheder og private aktører om menneskerettigheder,
- 4) fremme koordination af og bistand til civilsamfundsorganisationers arbejde med menneskerettigheder,
- 5) gennemføre og fremme undervisning i menneskerettigheder,
- 6) forestå information om menneskerettigheder,
- 7) sikre biblioteksfaciliteter vedrørende menneskerettigheder og
- 8) bidrage til gennemførelse af menneskerettigheder i ind- og udland.

Stk. 2. Institutionen skal fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, herunder ved at

- 1) bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder,
- 2) foretage uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, og
- 3) offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Stk. 3. Institutionen afgiver årligt en beretning til Folketinget om institutionens virksomhed og udviklingen i menneskerettighedssituationen i Danmark. Beretningen offentliggøres af institutionen.

Stk. 4. Institutionen skal i sit virke tage udgangspunkt i grundlovens frihedsrettigheder og i de af det internationale samfund til enhver tid anerkendte menneskerettigheder, herunder især de i FN's verdenserklæring, FN's konventioner og Europarådets konventioner omtalte menneskerettigheder, samt i den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder og i forpligtelser relateret til OSCE's menneskelige dimension.

Stk. 5. Institutionen har forskningsfrihed. Institutionens videnskabelige personale har forskningsfrihed og forsker frit inden for institutionens forskningsstrategiske rammer i den tid, hvor de ikke er pålagt andre opgaver.

Stk. 6. Institutionen fastsætter nærmere retningslinjer for, hvad der skal forstås som forskningsarbejde med tilhørende forskningsfrihed for det videnskabelige personale, og hvad der skal forstås som andre opgaver.

Kapitel 2 *Institutionens ledelse* *Bestyrelsen*

§ 6. Institutionen ledes af en bestyrelse, der træffer afgørelse i alle væsentlige spørgsmål om institutionens faglige arbejdsområde, økonomi og forvaltning.

Stk. 2. Bestyrelsen skal ved sin funktionsudøvelse varetage institutionens interesser i overensstemmelse med formålet i loven og fastlægge institutionens virksomhed på længere og kortere sigt f.eks. ved vedtagelse af flerårige strategier.

§ 7. Bestyrelsen skal løbende føre tilsyn med gennemførelsen af institutionens aktiviteter. Bestyrelsen skal herved blandt andet tage højde for udviklingen på området, således at institutionen er i stand til at opstarte nye aktiviteter for at sikre dynamik og aktualitet i sit arbejde. Bestyrelsen har ansvaret for prioriteringen inden for de til enhver tid gældende finansielle rammer.

§ 8. Bestyrelsen består af 14 medlemmer, som udpeges i deres personlige egenskab på følgende måde:

- 1) 6 medlemmer udpeges af Rådet for Menneskerettigheder.
- 2) 1 medlem udpeges af rektor for Københavns Universitet.
- 3) 1 medlem udpeges af rektor for Aarhus Universitet.
- 4) 1 medlem udpeges af rektor for Syddansk Universitet.
- 5) 1 medlem udpeges af rektor for Aalborg Universitet.
- 6) 2 medlemmer udpeges af Rektorkollegiet under Danske Universiteter.
- 7) 1 medlem udpeges af Grønlands Råd for Menneskerettigheder.
- 8) 1 medlem vælges af medarbejderne ved institutionen.

Stk. 2. Medlemmerne af bestyrelsen udpeges for en 4-årig periode og kan genudpeges for yderligere en periode. Derefter kan de først vælges eller udpeges på ny efter mindst 4 års forløb.

Stk. 3. Blandt de medlemmer af bestyrelsen, som udpeges af Rådet for Menneskerettigheder, skal mindst 1 medlem have tilknytning til en organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter, mindst 1 medlem skal have tilknytning til en organisation, der beskæftiger sig med ligebehandling af kvinder og mænd, og mindst 1 medlem skal udpeges efter indstilling fra Danske Handicaporganisationer.

Stk. 4. Det tilstræbes, at mindst 2 af de af rektorerne for Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og Aalborg Universitet udpegede medlemmer er tilknyttet de juridiske faggrupper.

Stk. 5. Valg af en medarbejder ved institutionen finder sted i henhold til bestemmelserne herom i lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven). Medarbejderrepræsentanter er beskyttet mod afskedigelse og anden forringelse af forholdene på samme måde som tillidsrepræsentanter inden for vedkommende eller tilsvarende område. Medarbejderne kan vælge 1 suppleant.

§ 9. Bestyrelsens medlemmer er udpeget i deres personlige egenskab og skal være uafhængige samt karakteriseret ved en høj grad af personlig og professionel integritet. Bestyrelsens medlemmer skal desuden have interesse i at gøre en forskel på menneskerettighedsområdet og have grundlæggende indsigt i økonomiske og ledelsesmæssige forhold.

Stk. 2. Et bestyrelsesmedlem bør udtræde af bestyrelsen, såfremt vedkommende bliver valgt ind i folketinget eller det Grønlandske parlament (Inatsisartut), eller ikke længere opfylder betingelserne for at blive udpeget, idet medlemmet har mistet den nødvendige uafhængighed samt personlige og faglige integritet, særligt

- ved endelig dom for et strafbart forhold, der må svække den agtelse og tillid til medlemmet, som hvervet forudsætter,
- ved uvederhæftig, utilbørlig eller usømmelig adfærd, der er uforenelig med virket som bestyrelsesmedlem, eller
- ved langvarig åndelig eller legemlig svækkelse, der hindrer udførelsen af hvervet.

Stk. 3. Et bestyrelsesmedlem eller en anden tilstedeværende skal underrette bestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om, hvorvidt et bestyrelsesmedlem opfylder kravene om uafhængighed og integritet. Det pågældende medlem skal have

lejlighed til at afgive oplysninger til bestyrelsen og besvare dennes spørgsmål, men må i øvrigt ikke deltage i drøftelse af, hvorvidt den pågældende opfylder kravene.

Stk. 4. Bestyrelsen kan udtale sig om spørgsmål om medlemmers uafhængighed og integritet og kan herunder opfordre et medlem til at udtræde af bestyrelsen, men bestyrelsen kan ikke ekskludere et medlem. Såfremt et medlem trods bestyrelsens opfordring ikke vil udtræde, kan bestyrelsen anmode den udpegende myndighed om at tilbagekalde udpegningen og udpege et nyt medlem.

Stk. 5. Det skal fremgå af referatet, hvis spørgsmål om uafhængighed eller integritet har været drøftet. Bestyrelsens udtalelse skal fremgå af referatet.

§ 10. Udpegningen af bestyrelsesmedlemmer skal ske ved en officiel beslutning, som skal fastsætte udpegningsperioden.

Stk. 2. Institutionens daglige ledelse (direktøren) indkalder beslutning om udpegning af nye bestyrelsesmedlemmer fra de udpegningsberettigede parter.

Stk. 3. De udpegningsberettigede parter skal drage omsorg for, at udpegningen følger Paris-princippernes krav om åbenhed og transparens med henblik på at maksimere antallet og mangfoldigheden af kandidater. Ledige bestyrelsesposter offentliggøres med angivelse af klare objektive kriterier for valget i lyset af bestyrelsens sammensætning og kompetenceprofil. De udpegningsberettigede parter skal endvidere tilstræbe, at udpegningen sker efter høring og konsultation af relevante aktører. De udpegningsberettigede parter fastsætter selv nærmere retningslinjer for udpegningen af bestyrelsesmedlemmer i overensstemmelse med de krav, der følger af lovens § 3.

Stk. 4. Direktøren udsender derefter udnævnelse skrivelser til de ny- eller genudnævnte bestyrelsesmedlemmer med kopi til de udpegende parter.

Stk. 5. Udtræder et bestyrelsesmedlem inden udløbet af udpegningsperioden, udpeger den udpegningsberettigede part et nyt medlem for en ny 4-årig periode.

§ 11. Bestyrelsen vælger blandt sine medlemmer en forperson. Forpersonen vælges for en 1-årig periode med mulighed for genvalg.

Stk. 2. Bestyrelsesforpersonen indkalder bestyrelsen til møde mindst fire gange årligt. Bestyrelsen skal indkaldes til møde, hvis det ønskes af

tre bestyrelsesmedlemmer eller af direktøren. Ved forpersonens afgang indkalder direktøren til bestyrelsesmøde.

Stk. 3. Bestyrelsen træffer beslutning ved simpelt stemmeflertal, bortset fra vedtægtsændringer, hvor vedtagelse kræver to tredjedels flertal. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer deltager. I tilfælde af stemmelighed er forpersonens stemme udslagsgivende

Stk. 4 Bestyrelsen fastlægger medlemmernes vederlag på grundlag af Finansministeriets cirkulære om betaling til medlemmer af kollegiale organer i staten.

§ 12. Bestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden, der blandt andet skal sikre størst mulig åbenhed om bestyrelsens arbejde.

Stk. 2. Åbenheden kan begrænses af den lovgivning, der gælder inden for den offentlige forvaltning, og hvis det i øvrigt på grund af sagens beskaffenhed eller omstændighederne findes nødvendigt.

Særlige udvalg og rådgivende fora

§ 13. Bestyrelsen kan efter behov nedsætte særlige udvalg og rådgivende fora, når disse forventes at kunne støtte bestyrelsen i at sikre kvalitet i arbejdet eller skabe en bred faglig og folkelig kontaktflade.

Stk. 2. Ved nedsættelsen af et særligt udvalg eller rådgivende forum fastlægger bestyrelsen overordnede retningslinjer for udvalgets eller forummets arbejde, herunder f.eks. målsætninger og tidshorisont for arbejdets udførelse.

Stk. 3. Bestyrelsen udpeger medlemmerne til særlige udvalg og rådgivende fora. Særlige udvalg og rådgivende fora kan bestå af det antal medlemmer, som bestyrelsen måtte finde passende. Bestyrelsen kan udpege medlemmer såvel inden for som uden for bestyrelsens kreds.

Rådet for Menneskerettigheder

§ 14. Bestyrelsen nedsætter Rådet for Menneskerettigheder, som drøfter de overordnede retningslinjer for institutionens virksomhed og følger dens aktiviteter med henblik på at fremme lovens formål. Rådet kan over for institutionens bestyrelse fremsætte forslag til nye aktiviteter og vurdere forløbet af hidtidige aktiviteter.

§ 15. Rådet for Menneskerettigheder sammensættes således, at det afspejler de synspunkter, som gør sig gældende blandt civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder. Særligt berørte offentlige myndigheder kan desuden optages som medlemmer af rådet.

Stk. 2. Betegnelsen "civilsamfundsorganisationer" kan f.eks. inkludere frivillige organisationer, faglige organisationer, politiske partier, universiteter, forsknings- og undervisningsinstitutioner og organisationer, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter.

Stk. 3. Enkeltpersoner kan ikke optages som medlemmer af Rådet for Menneskerettigheder. Medlemmerne af Rådet for Menneskerettigheder er repræsentanter for de respektive organisationer og myndigheder.

§ 16. Rådet for Menneskerettigheder nedsættes efter en offentlig høringsproces, som gentages periodisk og mindst hvert fjerde år.

Stk. 2. Som led i den offentlige høringsproces opfordrer bestyrelsen dels eksisterende medlemmer af rådet til aktivt at forny deres medlemskab, dels øvrige interesserede civilsamfundsorganisationer og særligt berørte myndigheder til at søge om medlemskab af rådet. Dette gøres for at sikre, at rådet til stadighed repræsenterer de civilsamfundsorganisationer og myndigheder, der er aktivt involveret i fremme af menneskerettighederne.

§ 17. Bestyrelsen fastsætter nærmere bestemmelser for medlemskab af Rådet for Menneskerettigheder i overensstemmelse med FN's Parisprincipper for nationale menneskerettighedsinstitutioner. Bestemmelserne skal bl.a. indeholde regler om medlemskreds, udpegningsperiode og supplerung af medlemmer ved udtrædelse i løbet af en medlemsperiode. Bestemmelserne skal endvidere indeholde regler om, hvor ofte og på hvilken måde en offentlig høringsproces gennemføres, jf. § 15, stk. 1.

Stk. 2. Bestemmelserne for medlemskab af rådet gøres tilgængelige for offentligheden, f.eks. via institutionens hjemmeside.

§ 18. Medlemmer af institutionens bestyrelse kan ikke samtidig repræsentere et medlem af Rådet for Menneskerettigheder.

§ 19. Medlemmer af Rådet for Menneskerettigheder, der repræsenterer civilsamfundsorganisationer, har stemmeret. Repræsentanter for offentlige myndigheder og repræsentanter for bestyrelsen, der deltager i rådets møder, har ikke stemmeret.

§ 20. Udgifter til møder i Rådet for Menneskerettigheder, herunder f.eks. udgifter til udsendelse af skriftligt materiale, afholdes over institutionens driftsbudget.

§ 21. Rådet for Menneskerettigheder vedtager en forretningsorden for sit virke.

Direktøren

§ 22. Bestyrelsen udnævner efter offentligt opslag i overensstemmelse med Finansministeriets cirkulære om opslag af stillinger og lønnede hverv i staten en direktør til at forestå institutionens daglige ledelse.

Stk. 2. Ansættelse sker normalt for en tidsbegrænset periode.

§ 23. Direktøren har ansvaret for den daglige ledelse, herunder den faglige, økonomiske og forvaltningsmæssige ledelse af institutionen og varetager personaleadministrative samt regnskabsmæssige opgaver.

Stk. 2. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner af usædvanlig art eller væsentlig betydning, jf. § 6, herunder beslutninger om:

- 1) indgåelse eller opsigelse af kontorlejemål,
- 2) indkøb på mere end 2 mio. kr., og
- 3) indgåelse af aftaler om aktiviteter på mere end 10 mio. kr. om året.

Stk. 3. Direktøren indstiller det årlige budget til bestyrelsens vedtagelse. Direktøren har ansvaret for overholdelse af det af bestyrelsen godkendte budget og for, at institutionens virksomhed i øvrigt er i overensstemmelse med bestyrelsens beslutninger og retningslinjer.

§ 24. Bestyrelsen fastsætter retningslinjer for direktørens virksomhed.

Stk. 2. Direktørens opgavevaretagelse skal ske inden for de rammer, som bestyrelsen har fastsat.

Stk. 3. Direktøren kan inden for de fastsatte rammer og retningslinjer delegere opgaver til andre ansatte på institutionen efter de almindelige forvaltningsretlige regler.

§ 25. Direktøren deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Kapitel 3
Økonomi og regnskab m.v.
Tegningsret

§ 26. Institutionen tegnes af direktøren i forening med enten bestyrelsesforpersonen eller to bestyrelsesmedlemmer eller af tre bestyrelsesmedlemmer i forening.

Stk. 2. Direktøren fastsætter bestemmelse om, hvem der på direktørens vegne kan råde over institutionens beholdninger, og om påtegning og godkendelse af bilag.

Økonomi m.v.

§ 27. Staten yder et passende årligt tilskud til institutionens drift og aktiviteter. Tilskuddet skal sikre, at institutionen har mulighed for at have sine egne medarbejdere og lokaler, således at den er uafhængig af regeringen og ikke er underlagt nogen økonomisk kontrol, der kan have indflydelse på dens uafhængighed.

§ 28. Institutionen kan i overensstemmelse med sit formål modtage indtægter fra fonde, gaver m.v. og kan drive indtægtsdækket virksomhed, tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed og andre tilskudsfinansierede aktiviteter, herunder konsulentbistand og rådgivning, i det omfang dette er foreneligt med varetagelsen af institutionens øvrige opgaver.

Stk. 2. Institutionen kan i overensstemmelse med sit formål indgå flerårige aftaler med offentlige myndigheder om løsning af konkrete opgaver.

§ 29. Institutionen er omfattet af de af finansministeren fastsatte eller aftalte bestemmelser om løn- og ansættelsesvilkår, herunder om pensionsforhold for institutionens ansatte.

§ 30. Institutionen er selvforsikrende, jf. Finansministeriets cirkulære om selvforsikring i staten, men kan tegne udvidede rejseforsikringer i forbindelse med rejseaktivitet til højrisikoområder.

§ 31. Institutionen hæfter for sine forpligtelser alene med sine bygninger, anlæg, inventar og formue, jf. § 37, stk. 2.

Regnskab

§ 32. Institutionens regnskabsår er finansåret. Institutionen anvender de statslige regnskabsregler efter Finansministeriets bekendtgørelse om statens regnskabsvæsen.

Stk. 2. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes institutionens årsrapport af institutionens daglige ledelse og indstilles til bestyrelsens godkendelse.

Stk. 3. Årsrapporten underskrives af den samlede bestyrelse og af direktøren.

Revision

§ 33. Institutionens årsrapport revideres i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik af rigsrevisor, jf. §§ 2 og 3 i lov om revisionen af statens regnskaber m.v. Revisionen af årsrapporten varetages dog af en intern revisor, der er godkendt revisor, når der er indgået en aftale herom mellem rigsrevisor og Udenrigsministeren, jf. §9 i lov om revisionen af statens regnskaber m.v.

Stk. 2. Bestyrelsen fører løbende tilsyn med direktørens opfølgning på Rigsrevisionens og intern revisors rapporter m.v.

Tilsyn

§ 34. Institutionen er omfattet af Udenrigsministeriets tilsyn, jf. herom den til enhver tid gældende ministerieinstruks.

Stk. 2. Det finansielle tilsyn med institutionens økonomistyring er baseret på gældende regler for selvejende institutioner inden for den danske offentlige forvaltning. Tilsynet skal med udgangspunkt heri foregå i overensstemmelse med institutionens uafhængighed.

Stk. 3. Bestyrelsen fører løbende tilsyn med direktørens opfølgning på Udenrigsministeriets tilsyn.

Kapitel 4

Vedtægtsforhold og nedlæggelse

Vedtægtsforhold

§ 35. Institutionen gør den til enhver tid gældende vedtægt tilgængelig for offentligheden på sin hjemmeside.

§ 36. Forslag til vedtægtsændringer sendes til alle bestyrelsesmedlemmer mindst 14 dage før det bestyrelsesmøde, hvorpå de behandles.

Stk. 2. Efter foreløbig behandling i bestyrelsen sendes forslag til vedtægtsændringer i høring hos Rigsrevisionen efter lov om revisionen af statens regnskaber m.v. §§ 7 og 10, inden de forelægges bestyrelsen til endelig vedtagelse eller forkastelse.

Stk. 3. Vedtægtsændringer forelægges udenrigsministeren til godkendelse, når de er endeligt vedtaget af bestyrelsen. Udenrigsministeren gives derved mulighed for som led i sin tilsynsforpligtelse at sikre god tilskudsforvaltning og at påse, at bestyrelsen har taget højde for Rigsrevisionens bemærkninger til vedtægten eller ændringer deraf.

Nedlæggelse

§ 37. Institutionen kan kun nedlægges ved lov.

Stk. 2. Nedlægges institutionen som selvejende institution, overgår dens bygninger, anlæg, inventar, formue og forpligtelser til staten.

Kapitel 5 *Ikrafttræden*

§ 38. Vedtægten træder i kraft den 6. oktober 2023

Vedtaget af bestyrelsen den 6. oktober 2023

Andreas Kamm, bestyrelsesformand

Vedtægten er efter høring af rigsrevisor godkendt af Udenrigsministeren den 28. september 2023.